

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžo/2/2018
Identifikačné číslo spisu: 1015202132
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015202132.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: E. H. E., bytom E. X, T. proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, so sídlom Námestie slobody 12, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu, o odvolaní navrhovateľa proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. februára 2017 č.k. 4Sp/143/2015-40 a č.k. 4Sp/143/2015-43, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. februára 2017 č.k. 4Sp/143/2015-40 a č.k. 4Sp/143/2015-43 p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Dňa 22.12.2015 bol prostredníctvom Centra právnej pomoci Krajskému súdu v Bratislave doručený opravný prostriedok navrhovateľa zo dňa 14.12.2015 proti rozhodnutiu Centra právnej pomoci Sp. zn.: 2705/2015-KaBA (3N 1677/12), ČRZ: 74022/2015 z 30.11.2015. Týmto rozhodnutím odporca odňal navrhovateľovi nárok na poskytovanie právnej pomoci vo veci, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7C/89/2012 z dôvodu nesplnenia priebežnej požiadavky - stavu materiálnej núdze.

Navrhovateľ podaný návrh odôvodnil tým, že výpočet sumy hmotnej núdze vo vzťahu k zistenému príjmu je zavádzajúci. Súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a tiež o ustanovenie advokáta. Žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov ničím nezdôvodnil.

Krajský súd uznesením č.k. 4Sp/143/2015-40 zo dňa 16.02.2017 rozhodol tak, že navrhovateľovi nepriznáva oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní, vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4Sp/143/2015. S odkazom na ust. § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) poukázal na príjem navrhovateľa - dôchodkovú dávku vo výške 319,90 € a spoluvlastníctvo nehnuteľností v katastrálnom území P. a konštatoval, že navrhovateľ nie je v stave hmotnej núdze. Aj s poukazom na eventuálnu povinnosť platenia súdneho poplatku za podaný návrh (35 €) krajský súd

dospel k presvedčeniu, že pomery navrhovateľa (príjem z dôchodkovej dávky, spoluvlastníctvo nehnuteľností v katastrálnom území P.) neodôvodňujú priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Zároveň poznamenal, že analógiu zákona o právnej pomoci použil z dôvodu, že O.s.p. v žiadnom svojom ustanovení nedefinuje, aké pomery žiadateľa o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov budú relevantné pri rozhodovaní o takomto návrhu.

Ďalej poukázal na to, že napadnutým rozhodnutím Centra právnej pomoci z 30.11.2015 bol navrhovateľovi odňatý nárok na poskytovanie právnej pomoci z dôvodu, že jeho príjem (319,90 €) presahuje 1.6 násobok sumy životného minima (316,94 €) a teda už zo zbežného oboznámenia sa s obsahom napadnutého rozhodnutia a s obsahom podaného opravného prostriedku voči nemu je zrejmé, že Centrum právnej pomoci postupovalo pri vydaní napadnutého rozhodnutia zo znenia zákona o poskytovaní právnej pomoci, pričom v podanom opravnom prostriedku voči nemu navrhovateľ namietal iba bližšie nedefinovaný zavádzajúci výpočet sumy hmotnej núdze vo vzťahu k zistenému príjmu. S poukazom na uvedené krajský súd dospel k záveru, že za daného stavu veci je podanie opravného prostriedku navrhovateľom zrejme bezúspešným uplatňovaním práva.

Uznesením zo dňa 16.02.2017 č.k. 4Sp/143/2015-43 krajský súd nepripustil zmenu - rozšírenie návrhu datovanú 15.3.2016 v znení: „... žiadam ale aj primeranú satisfakciu (určí súd) za prežité a prežívané útrapy, vyvolávanú bolesť, za sústavné a permanentné stresy, atď., viď vyššie, ktoré mi zhoršili zdravotný stav, ktoré ... !!! mi privodilo Centrum v súvislosti aj s tým, ako nesprávne vymedzilo a vyklasifikovalo predmetnú právnu vec v roku 2012 v sp. zn. 7C/89/2012 a za všetko, čo mi vyviedlo k dnešnému dňu.“ Vyššie uvedený návrh napadnutým uznesením vylúčil na samostatné konanie a postúpil Okresnému súdu Bratislava I. Uviedol, že návrh vo forme priznania „primeranej satisfakcie“ nie je návrhom, o ktorom je možné rozhodovať v konaní podľa Piatej časti O.s.p.

Proti vyššie uvedeným uzneseniam podal navrhovateľ odvolanie, v ktorom najmä uviedol, že:

- mu bola poskytnutá krátka lehota na podanie odvolania v trvaní 15 dní;
- sa nedokáže účinne brániť a slobodne konať pred súdom;
- krajský súd navrhovateľovi doposiaľ neustanovil právneho zástupcu z radov advokátov;
- vlastníctvo nehnuteľností je v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov nepodstatnou skutočnosťou;
- nedal súhlas na spracovávanie jeho osobných údajov a lustráciu jeho osoby;
- nemožno vyžadovať, aby navrhovateľ predal nehnuteľnosť, v ktorej trvalo býva na uhradenie trov súdneho konania;
- žiada o náhradu trov za vyplnenie tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníka konania (podľa § 138 ods. 2 O.s.p.) a za spísanie odvolania, vo výške po 70 €;
- v predmetnej právnej veci sa malo konať podľa zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov;

V ďalších prípisoach navrhovateľ zopakoval argumenty uvedené v odvolaní, pričom najmä zdôraznil skutočnosť, že súd má povinnosť ustanoviť mu advokáta.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie a konanie mu predchádzajúce v rozsahu a v medziach podaného odvolania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 212 ods. 1 O.s.p.), odvolanie prejednal bez pojednávania (§ 246c ods. 1 veta prvá a § 214 ods. 2 O.s.p.) a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle § 492 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t. j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (O.s.p.). Podanie navrhovateľa zo dňa 14.12.2015 - opravný prostriedok proti rozhodnutiu

Centra právnej pomoci Sp. zn.: 2705/2015-KaBA (3N 1677/12), ČRZ: 74022/2015 z 30.11.2015, bolo doručené krajskému súdu dňa 22.12.2015, t.j. za účinnosti O.s.p., preto nebolo možné krajskému súdu vytknúť, že v konaní o opravnom prostriedku navrhovateľa nepostupoval podľa Správneho súdneho poriadku.

Pokiaľ ide o uznesenie č.k. 4Sp/143/2015-40 zo dňa 16.02.2017, krajský súd vychádzal z obsahu ustanovenia § 138 ods. 1 vety prvej O.s.p., podľa ktorého na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva.

Zákondarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. fyzická osoba má právo na poskytnutie právnej pomoci bez finančnej účasti, ak

- a) jej príjem nepresahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom,
- b) nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a
- c) hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčísliť v peniazoch.

Podľa § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. ak príjem fyzickej osoby presahuje 1,4-násobok sumy životného minima ustanoveného osobitným predpisom a súčasne nepresahuje 1,6-násobok uvedenej sumy a nemôže si využívanie právnych služieb zabezpečiť svojím majetkom, má právo na poskytnutie právnej pomoci určeným advokátom alebo centrom pri splnení podmienky finančnej účasti vo výške 20% trov právneho zastúpenia podľa osobitného predpisu; splnenie podmienok podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) tým nie je dotknuté. Ustanovenie § 6 ods. 2 sa použije primerane.

Záver súdu o zrejmej bezúspešnosti sporu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy nemusí byť zhodný s konečným záverom súdu, rozhodujúceho vo veci. Centrum právnej pomoci pri posudzovaní žiadosti prihliada na majetkové pomery žiadateľa, neprihliada však na osobné pomery žiadateľa, pod ktoré by spadal zdravotný stav žiadateľa a ďalšie životné okolnosti. Centrum právnej pomoci môže v zmysle § 6 a § 6a ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z. posudzovať len samotný príjem žiadateľa a ak žiadateľ presiahne stanovený príjem, tak Centrum právnej pomoci nemôže postupovať inak, len rozhodnúť o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia pritom vyplynulo, že navrhovateľovi bol odňatý nárok na poskytovanie právnej pomoci, nakoľko čistý príjem navrhovateľa v období január 2015 až júl 2015 presahoval 1,6 násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z.z. o životnom minime.

Krajský súd a ani Najvyšší súd SR nemohol navrhovateľovi priznať oslobodenie od súdnych poplatkov, a to ani napriek jeho zložitej finančnej situácii, vzhľadom na to, že po preštudovaní administratívneho a

súdneho spisu nebola v prejednávacom prípade vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu. Na oslobodenie od súdnych poplatkov nemajú vplyv ani iné súdne spory navrhovateľa.

Čo sa týka vyhodnotenia majetkových pomerov navrhovateľa krajským súdom, odvolací súd sa s jeho argumentáciou v plnej miere stotožňuje, nakoľko tieto mu umožňujú zaplatať súdny poplatok vo výške 35 € za podanie opravného prostriedku. Krajský súd správne analogicky aplikoval § 6 zákona č. 327/2005 Z.z., v zmysle ktorého navrhovateľ, s jeho čistým mesačným príjmom a spoluvlastníctvom nehnuteľností v katastrálnom území Kolta (nejedná sa o nehnuteľnosti, v ktorých má navrhovateľ evidovaný trvalý pobyt), nie je v stave hmotnej núdze.

Uznesením zo dňa 16.02.2017 č.k. 4Sp/143/2015-43 krajský súd nepripustil zmenu - rozšírenie návrhu datovanú 15.3.2016 v znení: „... žiadam ale aj primeranú satisfakciu (určí súd) za prežité a prežívané útrapy, vyvolávanú bolesť, za sústavné a permanentné stresy, atď., viď vyššie, ktoré mi zhoršili zdravotný stav, ktoré ... !!! mi privodilo Centrum v súvislosti aj s tým, ako nesprávne vymedzilo a vyklasifikovalo predmetnú právnu vec v roku 2012 v sp. zn. 7C/89/2012 a za všetko, čo mi vyviedlo k dnešnému dňu.“, uvedený návrh vylúčil na samostatné konanie a postúpil Okresnému súdu Bratislava I. Odvolací súd považoval odvolanie navrhovateľa voči tomuto uzneseniu rovnako ako nedôvodné, nakoľko zo samotného znenia návrhu, znejúceho na priznanie „primeranej satisfakcie“ nie je návrhom, o ktorom je možné rozhodovať v konaní podľa Piatej časti O.s.p. Preto pokiaľ krajský súd takýto návrh postúpil vecne a miestne príslušnému súdu, odvolací súd takýto postup považoval za zákonný.

Ďalej odvolací súd dodáva, že konanie vo veci preskúmania rozhodnutia odporcu o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci, t. č. nie je ukončené a krajský súd bude v konaní pokračovať. Rovnako bude vo veci návrhu na priznanie primeranej satisfakcie konať vecne a miestne príslušný súd. Preto odvolací súd nemohol rozhodovať o tej časti odvolania navrhovateľa, ktorá sa týka samotného predmetu konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu zo dňa 30.11.2015, resp. návrhu na priznanie primeranej satisfakcie.

Pokiaľ ide o opakované žiadosti navrhovateľa o ustanovenie advokáta súdom, takému návrhu nebolo možné vyhovieť. Zákom č. 332/2011 Z.z. bola odstránená právomoc súdu na návrh účastníka konania ustanoviť mu právneho zástupcu z radov advokátov. Súd je v zmysle (v tomto konaní) uplatnenej právnej úpravy oprávnený účastníka, ktorý požiadava o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov, iba odkázať na Centrum právnej pomoci. Odvolací súd k odkázaniu navrhovateľa na Centrum právnej pomoci nepristúpil, nakoľko už krajský súd po podaní odvolania, navrhovateľovi prípisom zo dňa 08.09.2017 oznámil, že ho vzhľadom na nesplnenie podmienok podľa § 30 O.s.p. na Centrum právnej pomoci neodkazuje.

Na záver odvolací súd poukazuje na ust. § 204 ods. 1 vety prvej O.s.p., podľa ktorého sa odvolanie podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Odvolacia lehota je lehotou zákonnou, a teda nemožno ju dohodou strán ani rozhodnutím súdu predĺžiť či skrátiť.

Nakoľko odvolacie námietky navrhovateľa neboli spôsobilé spochybniť správnosť napadnutých uznesení krajského súdu, odvolací súd tieto ako vecne správne potvrdil (§ 219 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.